

Харь І.О.

*ЗВО «Національна академія управління»,
заступник завідувача кафедри кримінального права,
кримінології, цивільного та господарського права,
кандидат юридичних наук, доцент*

СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ ПРОТИ ОСІБ ТА УСТАНОВ, ЩО МАЮТЬ МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ (СТ. 444 КК УКРАЇНИ)

У відношенні суб'єкта злочину, передбаченого статтею 444 КК існують наступні судження: 1) Є. В. Лащук, М. І. Хавронюк – переконують, що суб'єкт цього злочину – загальний (Лащук Є. В. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку // Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Грищук, А. В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. – К.: Юрінком Інтер, 2016. – С. 1017-1037; Хавронюк М. І. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку // Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України; за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-те вид. переробл. та допов. – К.: Юридична думка, 2012. – С. 1238-1263.). В. М. Киричко, Т. М. Тертиченко – наполягають, що суб'єктом цього злочину є фізична осудна, особа, яка досягла 16-річного віку. Ці визначення зумовлюють нас запропонувати наступне визначення суб'єкта злочину, передбаченого статтею 444 КК: «Суб'єктом діяння злочину проти осіб та установ, що мають міжнародний захист, може бути фізична осудна, приватна, службова особа (громадянин України, особа без громадянства, громадянин іноземної держави), якій до моменту вчинення злочину виповнилося 16-ть років».

Суб'єкт злочину незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала (ст. 445 КК). Стосовно цього суб'єкта злочину існують наступні погляди: 1) Є. В. Лащук – стверджує, що «суб'єкт цього злочину – загальний. Вчинення таких дій особою, передбачених ч. 2 ст. 401 КК, за наявності відповідних ознак складу злочину, тягне за собою відповідальність цієї особи за ст. 435 КК» (там же); 2) В. М. Киричко – наполягає на тому, що суб'єкт цього злочину – особа, яка досягла 16-річного віку. Стаття 445

передбачає загальну норму про незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. Вона не застосовується, якщо дії можна кваліфікувати за статтями, що передбачають спеціальні норми, зокрема, за ст. 435 КК як військовий злочин, або за ст. 438 КК як порушення законів війни (*Киричко В. М. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку // Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. проф. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид. переробл. і допов. – Х.: Право, 2015. – С. 641-659*). Т. М. Тертиченко – запевняє, що «суб'єктом цього злочину може бути фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку» (*Тертиченко Т. М. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку // Кримінальне право (Особлива частина): підручник; за ред. О. О. Дудорова, Э. О. Письменського. – [2-ге вид]. – К.: «ВД «Дакор», 2013. – С. 741-760*).

Аналіз названих вище поглядів допомагає нам сформулювати наступне визначення суб'єкта злочину, передбаченого статтею 445 КК: «Суб'єктом злочину незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала може бути фізична осудна, приватна, неслужбова особа (громадянин України, особа без громадянства, громадянин іноземної держави), якій до моменту вчинення злочину виповнилося 16-ть років. Ця стаття не застосовується, якщо дії можна кваліфікувати за ст.ст. 435 та 438 КК».

У відношенні суб'єкта злочину *піратство* (ст. 446 КК) існують такі погляди: 1) Є. В. Лащук – запевняє, що суб'єкт цього злочину – загальний (там же); 2) М. І. Хавронюк – наполягає на тому, що «суб'єкт цього злочину – спеціальний. Це особа зі складу екіпажу (капітан, інші особи командного складу і суднової команди) чи пасажир будь-якого приватновласницького або прирівняного до нього морського чи річкового судна, у тому числі катера або човна» (*Хавронюк М. І. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку // Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України; за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-те вид. переробл. та допов. – К.: Юридична думка, 2012. – С. 1238-1263*). В. М. Киричко – стверджує, що суб'єктом цього злочину може бути член екіпажу чи пасажир піратського судна, який досяг 16-річного віку (там же).

Аналіз названих нами вище точок зору дає нам можливість сформулювати наступне визначення суб'єкта злочину, передбаченого статтею 446 КК: «Суб'єктом злочину піратство може бути фізична осудна особа – спеціальний суб'єкт – це особа зі складу екіпажу (капітан, інші особи командного складу і суднової команди) чи пасажир будь-якого приватного судна, у тому числі катера чи човна, яка досягла до вчинення злочину 16-річного віку (у випадку, коли напад на судно вчиняється з військових чи інших державних суден, то потрібно розрізняти напад при потуранні, бездіяльності державної влади – такий напад є піратським, а напади від імені і в інтересах держави – це буде акт агресії, а не піратство)».